

אלו דברים פרק ששי פסחים

סמ

עין משפט
גר מצוה

רבי אליעזר. אמר ק"ה האל לאו קל וחומר הוא דקטות טעם עדיפה משבת ודקות הלך יום טוב דמחמתו קטות גזרו על שבת שנה אכל שבת דחייית מלאכה שבו משום מטה היא לא גזרו חכמים בה על השבת לדחות את המטה: **שלאמר שמיטה.**

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

ור' אליעזר - שבות דמצוה עדיף ליה, תניא

אמר רבי אליעזר ומה לי אם דחו מבשירי מצוה שלאחר שחיימה את השבת דאיתעבידי ליה מצוה, לא ידחו מבשירי מצוה שלפני שחיימה את השבת, אמר לו ר' עקיבא דמה לי אם דחו מבשירי מצוה שלאחר שחיימה את השבת שהרי דחתה שחיימה את השבת, תאמר ידחו מבשירי מצוה שלפני שחיימה את השבת שלא דחתה שחיימה את השבת. **דבר אחר** שמא ימצא ובה פסול ונמצא מחלל את השבת למפרע, אלא הא אמר ליה ברישא, ופרבירה, והדר א"ל הך דמה לי אם דחו? השיב ר"ע ואמר הווא תוכיה וכו' :

רבינו הנאל
לא שפתי עיקר מידה
כי עבדי איניש לנפשיה
עבד: תנא אמר ר'
אליעזר ומה אם דחו
מבשירי מצוה של אחר
שחיימה כגון מידה
קריבו והקפדה איתמרו
את השבת שכבר נעשה
המצוה לא ידחו מבשירי
מצוה שלפני שחיימה כגון
התובת ויבחנו ויבחנו בה
שעדין לה נעשת
המצוה. אמר ר' (ירושלמי)
[ג' ר"ע] מבשירי מצוה
לא ידחו שבת דחו שבת
שכבר נעשת השבת
בשחיימה תפסח תאמר
במבשירי מצוה שלפני
השחיימה שלא נעשה
השבת עדיין. ר"א שמא
ימצא ובה פסול תמצא
אתם מבשירי מצוה
מקדמי כי בחול שבת
הוה שנתברך כי לא
היתה מצוה להיות איתו
רבי אליעזר או הדי
שחיימה נמי ויטא וכו'
הובא בפרש' תפסחת
השחיימה באיסור ולא
מצא ר' (ירושלמי) [ר"ע]
התשובה. יש מי שאומר
ואת התשובה השיב ר'א
(ירושלמי) [ר"ע] וכו'
ותפסחת ואיתך השיב
התשובה הראשונה מה
לידו מבשירי מצוה
דלאחר שחיימה את השבת
כי שאך בה פירכה:
ירושלמי שלש עשרה
שנה היה למד ר' עקיבא
למד ר' אליעזר ולא היה
משיב לו כלום ויתו תולת
השחיימה שחייבי לו
אמר לו ר' (ירושלמי) [תוספתא]
ק"ל (ל"ה) הלאו הן אמר
מאכא בו צא הלחם בו:
כרנ"י השיב ר"ע
הווא תוכיה שהיא
משום מצוה והיא משום
שבת כ"אמר ר' אליעזר
ועליה איתן כ"י אמר
ל' הבא לי מתוך לאל
כמעט לשחיימה. תניא
אמר לו ר' אליעזר
וקייבא בשחיימה
השחיימה בשחיימה תוה
מיתו אמר לו אל
מבשירי מצוה שחיימה
כלומר אל החשונה
בטרם על מה שלפניו
אתה מלמדו הווא
שבת ואינה הווא שבת
אמר עילוי ר' אליעזר
הווא דתרתיה למדו
אמר ליה ההיסק סמא
מת שחייב שחייב סמא
בשבת אית מון עליו
בשבת לאביל בתחלה
יערב ויתו ר' עקיבא
הווא דתרתיה לתווא
דפסח ויתו ר' אליעזר
אימר דתרתיה הווא
דפסח והיא שבת דתו
עבדו דתוה שבת
תאמר בתווא דתרתיה
שאין תרתיה עבדת
דהיא שבת. תבויב רבא
ברייתא מפורשת דר'
עקיבא מחווא דפסח
מתויה דתוה דברי עילוי
הויקימא לעילוי רבי
הווא כרי לעבוד
לעשת דפסח איתו דתוה
שבת וכאשר קבל רבי
אליעזר השמועה כך
מסרה ל' עקיבא ועבשו
שהיה ר' אליעזר ואמר
דבר עקיבא בעקיפין כרי
שיבד ר' אליעזר מתוך
דברי ר' עקיבא נגמא
שלו מן שאין דרך
תלמיד רבם למד לרבו
והוא חזקוהו וכו' וכו'
ר'א וכו'
סמא ר'א וכו'
ח'א ח'א
דגון וכו'
כ"י וכו'

הואה דתרומה לגמריה - וזהו
לן למימר דר' אליעזר הי'
סבר דהואה דפסח קאמר ר"ע ולכן
היה משיב ועליה לני דן סתהא מותרת
דהשתא סבירא לן דהואה דפסח דחייב
שבת וקאמר ליה ר"ע (ו) זה חילוק
שהיה סבר שר' אליעזר היה טועם
במה שלמדו דלחיה דוחה :

דתרומה גופה לא דחייב שבת -
וא"ל יניף לדחיה
שבת מכל גנה וי"ל משום דחילוק
לקיים מלות אכילת כרומה אחר
השבת: **שמא** יעבידה חרבע
חמות. וא"ל ותמיא חיישינן להכי
ללא נושא מי מטאת עומא סיומורו
ויטמא את המים ויש לומר דמעבידי
כללי אכניס וכוכלי גללים ללא
מקבלי טומאה:

קמן בריא ממזין כ' דהא חוי -
דווקא לר' אליעזר יש חילוק
בין חוי ללא חוי אבל ר' עקיבא אינו
מחלק כלל דהא קאמר במתני' הואה
מוכיח: **ל'א** טעם חלש ולא טעם
בריא חין ממזין ע' חמין כ' - וכי
אמר רבי אליעזר דמכשירי מילה דחו
שבת הי"מ היכא שהתמו חמין מערב
שבת דחוי:

מדקמהדר איתמא שרין קסבר
לון שומטין כ' -
מכל מקום חייב הוא כרת לפי שהיה
יכול לטבול וזהו חוי שומטין וזרקין
עליו כדאמר לקמן שומטין וזרקין
על טבול יום דשימא ממילא עברא:
שומטין וזרקין כ' - וא"ל אי
שומטין וזרקין על טמא
שרץ אמאי כבז דרמחט טמא אינו
עושה פסח פשיטא דהא כתיב איש
לפי אכלו לעכב דבעינן גברא דחוי
ל'אכילה דממוכה כבידו טלין (לקמן ענה)
וגראה לרשב"א דליתעדין ל'אשמתין
דחייב בשבת שתי דלא יומא דמיפטור
משום דשני תשלומין דרשאן הווא
דחוי דרשאן חוי בשני דלא חוי
דרשאן לא חוי בשני כדאמר לקמן
גמי תגינה כבידו טלין (לקמן סי') אי
נמי אליעזרין למימרא ל'יבור עבדי
בטומאה כדרשין איש כי יהיה טמא
איש נדחה ואין ליבור נדחין:

אלילת
שבת מה שלמדנו ר' אליעזר חווא מלפל בעלמא דחוי אסוי לא דחוי שבת אמר רבה
דבריה חייבי פסח חוי לית עליה חיובא הורגתו לשיכ לא אירחא אמי' מלשלא אמר (רבא) (רבא)
רבי אי בריא דחוי חמין למה לי' אלא לא שאני בריא ולא שבת דחוי אית מחמין לו חמין למה דחוי לא חוי דחוי
(שבת י"ח) וכל עול לא יאכל בו ואיני ר' חוי בבריתא תני עניש כרת אלמא אימא חיובא עליה אמר' בןן דחוי כל היכא ויכיל לתקניה נשמה למעבר פסחא ופירק רבא קסבר ר' אליעזר אין שומטין וזרקין
* והיה כידועהו (למיט כולן ג"י) וזו היא תמילא פשטתו כאלאשכ (למי' ר' אליעזר אמר לו ר' יבאשע כולו אל כסם וכו')

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

ור' אליעזר - שבות דמצוה עדיף ליה, תניא
אמר רבי אליעזר ומה לי אם דחו מבשירי מצוה שלאחר שחיימה את השבת דאיתעבידי ליה מצוה, לא ידחו מבשירי מצוה שלפני שחיימה את השבת, אמר לו ר' עקיבא דמה לי אם דחו מבשירי מצוה שלאחר שחיימה את השבת שהרי דחתה שחיימה את השבת, תאמר ידחו מבשירי מצוה שלפני שחיימה את השבת שלא דחתה שחיימה את השבת. **דבר אחר** שמא ימצא ובה פסול ונמצא מחלל את השבת למפרע, אלא הא אמר ליה ברישא, ופרבירה, והדר א"ל הך דמה לי אם דחו? השיב ר"ע ואמר הווא תוכיה וכו' :

השבתני בשחיימה הווא מיתתו, אמר לו: ר'
אל תכפירני בשעת התין כך מקובלני מן
הואה-שבות היא ואינה דוחה את השבת
וכי מאחר דהווא אנמר' מאי מעמא קא הדר
ביה: אמר עולא: רבי אליעזר-כי אנמר'ה
הואה דתרומה אנמר'ה, דתרומה גופה לא
דחיה שבת, ר"ע נמי כי אותביה, הוואה
דתרומה אותביה שהיא מצוה והיא משום
שבות והוא סבר הוואה דפסח קא מתוהב
ליה, מתוהב רבה (השיב ר"ע ואמר הוואה טמא
מת' תוכיה שהל' שביעי שלו להיות בשבת
ובערב הפסח שהיא מצוה והיא משום
שבות ואינה דוחה את השבת, אלא ודאי
הוואה דפסח' אנמר'ה, וכי מאחר דאנמר'ה,
מ"מ קא פריך ליה ר' אליעזר: ר' אליעזר
גמריה איתעקב ליה ואתא ר"ע לאדוכורי
גמריה, גימא ליה' בהדיד'סבר לאו אורח ארעא,
והוואה מאי מעמא לא דחיה שבת, מכרי
מלפולי בעלמא הוואתודי שבת משום פסח:
* אמר רבה גזירה שמא יטלנה ויעבידה
ארבע אמות ברשות הרבים ור' אליעזר
ניעבדי' דהא א"ר אליעזר מבשירי מצוה
דחויין את השבת, אמר' הגי מילי, הויבא
דגברא גופיה' הו' ר' חייבא עליה אבל
הבא דגברא גופיה' לא חוי, לא רמי חובא
עליה, אמר רבה (לדברי ר' אליעזר: קמן בריא
ממזין לו חמין להברותו ולמלו בשבת דהא
חוי ליה. קמן חילת אין מחמין לו חמין
להברותו ולמלו דהא לא חוי ליה, אמר רבא
ואי בריא הוא למא ליה חמין להברותו' אלא
אמר רבא תכל חולין הן אצל מילה אחד
קמן בריא ואחד קמן חולה' אין מחמין
לו חמין להברותו ולמלו בשבת דהא
לא חוי, איחיבה אבוי' ע"ל שלא מל
עניש כרת דברי רבי - אליעזר והא
הבא דגברא גופיה לא חוי וקתני כרת
אמר ר' קסבר רבי אליעזר * אין שומטין וזרקין על טמא שרץ
ובל

הואה דתרומה לגמריה - וזהו
לן למימר דר' אליעזר הי'
סבר דהואה דפסח קאמר ר"ע ולכן
היה משיב ועליה לני דן סתהא מותרת
דהשתא סבירא לן דהואה דפסח דחייב
שבת וקאמר ליה ר"ע (ו) זה חילוק
שהיה סבר שר' אליעזר היה טועם
במה שלמדו דלחיה דוחה :

דתרומה גופה לא דחייב שבת -
וא"ל יניף לדחיה
שבת מכל גנה וי"ל משום דחילוק
לקיים מלות אכילת כרומה אחר
השבת: **שמא** יעבידה חרבע
חמות. וא"ל ותמיא חיישינן להכי
ללא נושא מי מטאת עומא סיומורו
ויטמא את המים ויש לומר דמעבידי
כללי אכניס וכוכלי גללים ללא
מקבלי טומאה:

קמן בריא ממזין כ' דהא חוי -
דווקא לר' אליעזר יש חילוק
בין חוי ללא חוי אבל ר' עקיבא אינו
מחלק כלל דהא קאמר במתני' הואה
מוכיח: **ל'א** טעם חלש ולא טעם
בריא חין ממזין ע' חמין כ' - וכי
אמר רבי אליעזר דמכשירי מילה דחו
שבת הי"מ היכא שהתמו חמין מערב
שבת דחוי:

מדקמהדר איתמא שרין קסבר
לון שומטין כ' -
מכל מקום חייב הוא כרת לפי שהיה
יכול לטבול וזהו חוי שומטין וזרקין
עליו כדאמר לקמן שומטין וזרקין
על טבול יום דשימא ממילא עברא:
שומטין וזרקין כ' - וא"ל אי
שומטין וזרקין על טמא
שרץ אמאי כבז דרמחט טמא אינו
עושה פסח פשיטא דהא כתיב איש
לפי אכלו לעכב דבעינן גברא דחוי
ל'אכילה דממוכה כבידו טלין (לקמן ענה)
וגראה לרשב"א דליתעדין ל'אשמתין
דחייב בשבת שתי דלא יומא דמיפטור
משום דשני תשלומין דרשאן הווא
דחוי דרשאן חוי בשני דלא חוי
דרשאן לא חוי בשני כדאמר לקמן
גמי תגינה כבידו טלין (לקמן סי') אי
נמי אליעזרין למימרא ל'יבור עבדי
בטומאה כדרשין איש כי יהיה טמא
איש נדחה ואין ליבור נדחין:

אלילת
שבת מה שלמדנו ר' אליעזר חווא מלפל בעלמא דחוי אסוי לא דחוי שבת אמר רבה
דבריה חייבי פסח חוי לית עליה חיובא הורגתו לשיכ לא אירחא אמי' מלשלא אמר (רבא) (רבא)
רבי אי בריא דחוי חמין למה לי' אלא לא שאני בריא ולא שבת דחוי אית מחמין לו חמין למה דחוי לא חוי דחוי
(שבת י"ח) וכל עול לא יאכל בו ואיני ר' חוי בבריתא תני עניש כרת אלמא אימא חיובא עליה אמר' בןן דחוי כל היכא ויכיל לתקניה נשמה למעבר פסחא ופירק רבא קסבר ר' אליעזר אין שומטין וזרקין
* והיה כידועהו (למיט כולן ג"י) וזו היא תמילא פשטתו כאלאשכ (למי' ר' אליעזר אמר לו ר' יבאשע כולו אל כסם וכו')

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד

יהא מניי פליגי מניי פליגי
ענת כלבס מ
י"ב ב מיי פ"ה סמ
ק"פ כלבס ד